

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*

LIFELONG LEARNING SKILL-ORIENTED INSTRUCTION IN PILOT SCHOOLS WITHIN THE EDUCATIONAL INNOVATION AREA UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2*

พลพิพัฒน์ วัฒนเศรษฐานุกุล**

ศิริรัตน์ สุภาพทรง***

อาทิตยา ปัญญา****

(วันที่รับบทความ: 15 มกราคม 2568; วันแก้ไขบทความ: 8 เมษายน 2568; วันตอบรับบทความ: 9 เมษายน 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 2) เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 3) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ครู จำนวน 7 คน และผู้เรียน จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้าและการส่งผลการประเมินผ่านช่องทางอีเมล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นกำหนดสถานการณ์และปัญหา (2) ขั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล (3) ขั้นออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ (4) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (5) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน และ (6) ขั้นถอดบทเรียนและประสบการณ์ 2) ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน แสดงถึงพัฒนาการที่ชัดเจนในการคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าข้อมูล การวางแผนการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการสะท้อนคิด ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต, พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

* บทความวิจัย

** ศึกษาในเทศก์ชำนาญการพิเศษ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, Email: polpipat97@gmail.com (Corresponding Author)

*** ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, Email: saraban@obecmail.obec.go.th.

**** ผู้อำนวยการศูนย์บริหารงานการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (HCEMC), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, Email: smart@obecmail.obec.go.th

LIFELONG LEARNING SKILL-ORIENTED INSTRUCTION IN PILOT SCHOOLS WITHIN THE EDUCATIONAL INNOVATION AREA UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2*

POLPIPAT WATTANASETTANUKUL**

SIRIRAT SUPUBSONG***

ATITAYA PUNYA***

(Received: January 15, 2025; Revised: April 8, 2025; Accepted: April 9, 2025)

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the guidelines for lifelong learning skill-oriented instruction in pilot schools within the Educational Innovation Area under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2; 2) to evaluate the guidelines for lifelong learning skill-oriented instruction; and 3) to study the learning outcomes that emphasize lifelong learning skills of learners. The data providers were 7 experts, 7 teachers, and 255 students. The research instruments consisted of a focus group discussion form and an assessment form for the lifelong learning skill-oriented instructional approach. Data were collected through face-to-face focus group discussions and via email submission of assessment results. Qualitative data were analyzed using content analysis, while quantitative data were analyzed using mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) The lifelong learning skill-oriented instructional approach consists of six steps: (1) defining situations and problems, (2) studying and gathering information, (3) designing learning pathways, (4) engaging in group activities, (5) presenting and evaluating work, and (6) reflecting on lessons and experiences; 2) The overall evaluation results were at the highest level; and 3) The learning outcomes that emphasize lifelong learning skills of learners showed clear development in critical thinking, information research, learning planning, teamwork, communication, and reflection, which promoted continuous learning and practical application.

Keywords: Instruction, Lifelong Learning Skills, Educational Innovation Area

** Senior Specialist in Educational Supervision, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, Email: polpipat97@gmail.com
(Corresponding Author)

*** Educational Quality Research and Assessment Specialist, Office of the Basic Education Commission (OBEC), Email:
saraban@obecmail.obec.go.th.

**** Director, Human Capacity Excellence Management Center (HCEMC), Office of the Basic Education Commission (OBEC), Email:
smart@obecmail.obec.go.th.

บทนำ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นกระบวนการที่บุคคลมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (UNESCO, 2015) หลักการนี้ได้รับการสนับสนุนในระดับนโยบายทั้งในประเทศและสากล โดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิต (Royal Gazette, 2017) ขณะที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นการพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Royal Gazette, 1999) นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Office of the Education Council, 2017) ในระดับสากล เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 4: Quality Education) ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2015) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่ครอบคลุมตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ซึ่งแนวคิดนี้เป็นรากฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แม้ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในระดับสากล หลายประเทศได้กำหนดนโยบายที่ส่งเสริมทักษะนี้ในระบบการศึกษา เช่น องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 2021) ระบุว่าประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ประสบความสำเร็จมักบูรณาการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการประเมินผลที่สะท้อนศักยภาพของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทย โดยเฉพาะเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่าผู้เรียนยังขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้สามารถค้นหาและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หากไม่ได้รับการพัฒนาในด้านนี้ ผู้เรียนอาจขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปรับตัวต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งส่งผลต่อโอกาสการเรียนรู้ต่อและความพร้อมในการทำงาน ทำให้ขาดศักยภาพในการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้เรียนให้พร้อมสำหรับอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถพัฒนาได้ ผ่านการผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ดรูเวอรี และคณะ (Drewery et al., 2020, pp. 456–472) ระบุว่าการเรียนรู้แบบใช้การทำงานเป็นฐาน (Work-based Learning) พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานผ่านประสบการณ์จริง ขณะที่ กาวิเฟค (Ghavifekr, 2020, pp. 567–590) พบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ช่วยเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร นอกจากนี้ โปเกต์ และ เดอ ลาตต์ (Poquet & De Laat, 2021, pp. 104–143) ชี้ว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) ช่วยผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้จากหลายสาขา ส่วน เซรอฟนิก และ เนนคอฟสกา เซเบค (Zerovnik & Nancovska Serbec, 2021, pp. 32–48) และ อัลต์ และ โรเซล (Alt

& Raichel, 2022, pp. 250–267) เน้นว่าการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) และแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เสริมทักษะการคิดขั้นสูง รวมถึง มาลิกฮิน และ คณะ (Malykhin et al., 2022, pp. 345–365) ที่ชี้ว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองและสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (Royal Gazette, 2019) ที่มุ่งเน้นการพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็น คศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานพัฒนาสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จึงได้ศึกษาแนวทางเหล่านี้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิตในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูและนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของโลกยุคใหม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใน สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อเป็นแบบอย่างให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

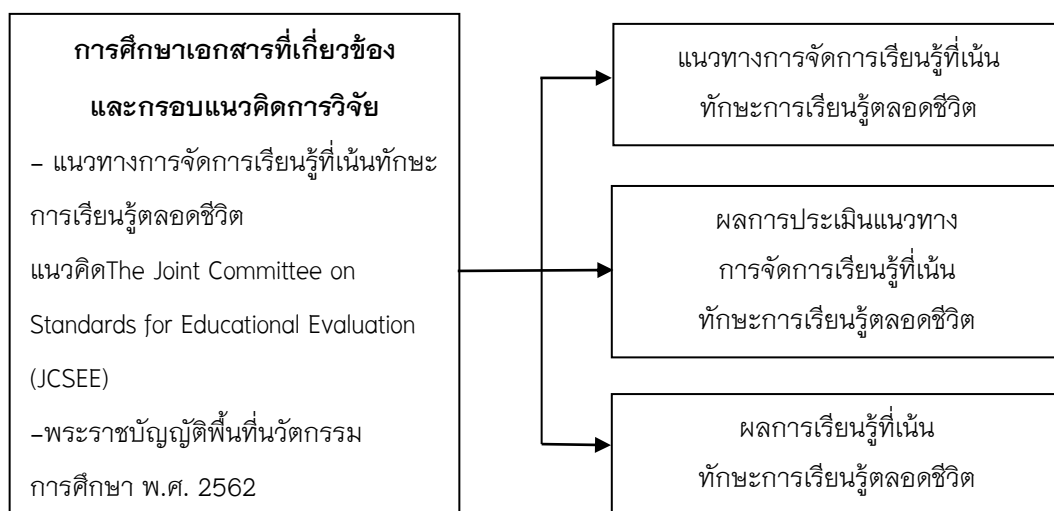
กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็น การผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ดรูเวอรี และคณะ (Drewery et al., 2020, pp. 456–472) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบใช้การทำงานเป็นฐาน (Work-based Learning) ช่วยพัฒนาทักษะการ ปฏิบัติงานผ่านประสบการณ์จริง กาวีเฟค (Ghavifekr, 2020, pp. 567–590) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Cooperative Learning) ส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร โปเกต์ และ เดอ ลาต์ (Poquet & De Laat, 2021, pp. 104–143) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) ช่วย ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้จากหลายสาขา เซรอฟนิค และ แนนคอฟสกา เซอร์เบค (Zerovnik & Nancovska

Serbec, 2021, pp. 32–48) และ อัลต์ และ ไรเชล (Alt & Raichel, 2022, pp. 250–267) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) และแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ช่วยเสริมทักษะการคิดขั้นสูง และ มาลิกฮิน และคณะ (Malykhin et al., 2022, pp. 345–365) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองและสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ซึ่งแนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวทางดังกล่าวจะได้รับการประเมินผ่านมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความถูกต้อง (Accuracy) (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 2011) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้อย่างรอบด้านและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

นอกจากนี้ ผลการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (Royal Gazette, 2019) ซึ่งส่งเสริมการออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ อันเป็นหัวใจสำคัญของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีผสมวิธี (Mixed Methods Design) โดยมุ่งเน้นศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการบูรณาการรายวิชาผู้ประกอบการสมัยใหม่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Selection) มาสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านการศึกษา ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เทคโนโลยีการศึกษา หรือ สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2) มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี 3) มีบทบาทและสนับสนุนแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรายวิชาผู้ประกอบการสมัยใหม่ และ 4) มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีเครือข่ายทางวิชาการที่กว้างขวางทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษา

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสนทนากลุ่ม ซึ่งมีข้อคำถามเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของแนวทาง โดยพิจารณาถึง ความชัดเจนของแต่ละขั้นตอน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานำร่อง

ผู้วิจัยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ 1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 คน 2) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจำนวน 1 คน 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาจำนวน 1 คน 4) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตจำนวน 1 คน และ 5) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 1 คน เพื่อทดสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item-objective congruence: IOC) ซึ่งแต่ละข้อจะต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาที่ค่าเฉลี่ย 0.50 – 1.00 ซึ่งผลการทดสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item-objective congruence: IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แสดงว่า ผ่านเกณฑ์ (Pasunon, 2015)

1.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ล่วงหน้า ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนกำหนดสถานการณ์และปัญหา 2) ขั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล 3) ขั้นตอนออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ 4) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 5) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน และ 6) ขั้นถอดบทเรียนและประสบการณ์ โดยสังเคราะห์มาจากการผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังที่กล่าวมาแล้วในกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้น ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ไม่เกิน 90 นาที แล้วจึงถอดความให้อยู่ในรูปแบบของข้อความ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ดำเนินการปรับปรุงแนวทาง และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินผ่านมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 2011) โดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932, pp. 1-15) 5 ระดับ คือ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก และ 5 = มากที่สุด

ผู้วิจัยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1 ซึ่งผลการทดสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item-objective congruence: IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แสดงว่า ผ่านเกณฑ์ (Pasunon, 2015)

2.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านช่องทางอีเมล พร้อมกำหนดระยะเวลาการตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3.1 ผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกครูแบบเจาะจง จำนวน 7 คน มาทดลองใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 และสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยเป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดกลางที่สอนในรายวิชาธุรกิจเบื้องต้น จำนวน 1 คน เป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สอนในรายวิชาธุรกิจเบื้องต้น จำนวน 1 คน เป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สอนในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS) จำนวน 1 คน เป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สอนในรายวิชาผู้ประกอบการสมัยใหม่ จำนวน 1 คน เป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS) จำนวน 1 คน เป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในรายวิชาผู้ประกอบการสมัยใหม่ จำนวน 1 คน และเป็นตัวแทนครูมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในรายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนที่ถูกเลือกจากครูแบบเจาะจง จำนวน 255 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ 1) ครูเป็นผู้คัดเลือกผู้เรียนที่เหมาะสมจากห้องเรียนของตนเอง 2) มีความสนใจในการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) เรียนในรายวิชาผู้ประกอบการสมัยใหม่ ธุรกิจเบื้องต้น การออกแบบและเทคโนโลยี การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (IS) หรือรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และ 4) สม่ครใจให้ผู้วิจัยทดลองใช้จริง โดยให้ครูนำการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสนทนากลุ่ม ซึ่งมีข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสดงออกจากการบูรณาการรายวิชาผู้ประกอบการสมัยใหม่ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทั้ง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนทดสอบการถามและปัญหา 2) ขั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล 3) ขั้นตอนออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ 4) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 5) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน และ 6) ขั้นถอดบทเรียนและประสบการณ์ตามแนวทางจากขั้นตอนที่ 1

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประชุมชี้แจงแนวทางและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู เพื่อช่วยให้ครูสามารถแปลงแนวทางที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ให้เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ครูนำแนวทางไปใช้ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยดำเนินการนิเทศติดตามจำนวน 6 ครั้ง ตลอดภาคเรียน หลังจากการนิเทศผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลจากครู

เป็นเวลาไม่เกิน 90 นาที จากนั้น ถอดความให้อยู่ในรูปแบบข้อความ ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน ก่อนส่งให้ครูตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้ง 6 ขั้นตอน มีความเหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสถานการณ์และปัญหา เป็นการเริ่มต้นด้วยการระบุและทำความเข้าใจสถานการณ์หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ ก่อนที่ผู้เรียนจะเริ่มดำเนินการศึกษาและวางแผน ขั้นตอนนี้เป็น การตั้งโจทย์ที่ชัดเจนและเจาะจง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป ในขั้นตอนนี้ครูมีบทบาทสำคัญในการออกแบบโจทย์หรือสถานการณ์ที่ท้าทาย และเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปรายปัญหาในกรณีศึกษา การสำรวจภาคสนาม การจัดประชุมกลุ่ม และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ ครูยังมีบทบาทในการแนะนำวิธีการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งแนะเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล และสนับสนุนผู้เรียนในการระบุปัญหาที่สำคัญ โดยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ขณะเดียวกัน ผู้เรียนมีหน้าที่วิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาที่ได้รับ ระบุปัญหาหลักที่ต้องการแก้ไข ร่วมกันระดมความคิดเพื่อค้นหาสาเหตุและข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงทำงานเป็นกลุ่มในการกำหนดแนวทางการศึกษาและแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 2 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก เพื่อทำความเข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเตรียมความพร้อมสำหรับการวางแผน หรือพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยอาศัยกิจกรรมต่างๆ เช่น การค้นคว้าออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลตลาด การสร้างฐานข้อมูล และการศึกษากรณีศึกษา โดยครูมีบทบาทสำคัญในการแนะนำและชี้แหล่งข้อมูลที่เหมาะสม เช่น เอกสารวิจัย บทความ ข้อมูลตลาด หรือกรณีศึกษา ตลอดจนสอนวิธีการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ การสัมภาษณ์ และการสำรวจ นอกจากนี้ ครูยังให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถค้นหาข้อมูลที่มีคุณภาพและตรงกับโจทย์ที่กำหนด พร้อมทั้งจัดระบบข้อมูลให้มีโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อรองรับการนำไปใช้ในขั้นตอนถัดไป ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนต้องดำเนินการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือ และบทความวิจัย รวมถึง การศึกษากรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนด จากนั้นผู้เรียนต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยสังเคราะห์แนวคิดหลัก และสรุปข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปพัฒนากลยุทธ์หรือแนวทางแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 3 ออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ เป็นการวางแผนและออกแบบวิธีการและขั้นตอนที่จะทำ ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดวิธีการสอน การจัด

กิจกรรม และการเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านที่ต้องการ กิจกรรมในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยการพัฒนาแผนการทำงาน การสร้างเส้นทางการเรียนรู้ การวางแผน กิจกรรมกลุ่ม การสร้างโปรโตไทป์ และการวางแผนการนำเสนอ โดยครูมีบทบาทสำคัญ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร เช่น การอภิปรายกลุ่ม การสร้างโปรเจกต์ หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ครูยังจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้และลำดับกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและสนับสนุน ในการเลือกแนวทางการเรียนรู้ที่ตรงกับความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนต้องวางแผนและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสไตล์ และความต้องการของตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้ และติดตามความก้าวหน้าของ ตนเอง โดยสามารถปรับปรุงแนวทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามผลลัพธ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติจริง

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะที่เรียนรู้อย่างก้าวหน้าในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับ ความเป็นจริง โดยเน้นการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแก้ปัญหาแบบกลุ่ม ซึ่ง ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยครูมีบทบาท สำคัญ ในการออกแบบและจัดกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมการใช้ความรู้และทักษะของผู้เรียน เช่น การทำ โครงการร่วมกัน การจัดประชุมกลุ่ม การจำลองสถานการณ์ การทำเวิร์กช็อป และการเรียนรู้แบบกลุ่ม นอกจากนี้ ครูยังทำหน้าที่เป็น ผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม ให้คำแนะนำ และติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม โดยให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาแนวคิดและปรับปรุง ผลลัพธ์ของการทำงาน ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนมีหน้าที่ทำงานร่วมกันในกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาหรือดำเนิน กิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย โดยการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แบ่งปันความคิดเห็น และประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้ในขั้นตอนก่อนหน้า เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ

ขั้นที่ 5 นำเสนอและประเมินผลงาน เป็นการนำเสนอผลลัพธ์ของการทำงานกลุ่มหรือ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ และการประเมินผลลัพธ์นั้น เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพและความเหมาะสมของงาน ที่ทำ โดยมีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน เสริมสร้างทักษะการสื่อสาร และเปิดโอกาสให้ รับข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น โดยครูมีบทบาทสำคัญ ในการออกแบบเกณฑ์ การประเมิน เพื่อกำหนดว่าผลลัพธ์ของการนำเสนอควรมีลักษณะอย่างไร พร้อมทั้งจัดเตรียม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการนำเสนอ เช่น การเตรียมอุปกรณ์ การกำหนดรูปแบบการนำเสนอ และ การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการแสดงผลงาน กิจกรรมในขั้นตอนนี้อาจรวมถึงการนำเสนอผลงาน การให้ข้อเสนอแนะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Feedback) การจัดงานแสดงผล การประเมินผลร่วมกัน และการทำรายงานสรุป ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนต้องเตรียมข้อมูลและนำเสนอผลลัพธ์ของกิจกรรมใน รูปแบบที่ชัดเจนและน่าสนใจ ผ่านการแสดงผลจากงานกลุ่ม พร้อมตอบคำถามและรับข้อเสนอแนะ จากครูและเพื่อนร่วมกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้พวกเขาเรียนรู้จากมุมมองของผู้อื่น หลังจากได้รับ

ข้อเสนอแนะแล้ว ผู้เรียนต้องนำมาปรับปรุงและพัฒนาผลงานของตนเอง เพื่อเพิ่มคุณภาพและความสมบูรณ์ของงาน

ขั้นที่ 6 ถอดบทเรียนและประสบการณ์ เป็นการสะท้อนคิดและประเมินผลลัพธ์จากกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ รวมถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตระหนักถึงสิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการสะท้อนคิดของผู้เรียนผ่านการตั้งคำถามกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ และจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ เช่น การเขียนบันทึกสะท้อนคิด การอภิปรายสะท้อนผล และการจัดเวิร์กช็อปสะท้อนคิด นอกจากนี้ครูยังช่วยวิเคราะห์ผลลัพธ์ของกิจกรรม โดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสียของกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา พร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะและความเข้าใจได้อย่างต่อเนื่องในขณะเดียวกัน ผู้เรียนต้องสะท้อนประสบการณ์ที่ได้รับผ่านการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการดำเนินกิจกรรม และสรุปบทเรียนที่ได้จากการทำงาน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังต้องเสนอแนวทางการปรับปรุงตนเอง และแนวทางในการพัฒนาการทำงานของตนเองในอนาคต โดยอาจใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การสร้างแผนการพัฒนา และการประเมินตนเอง เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเพิ่มเติมได้

2. ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผ่านมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นตอน	ด้าน การใช้ประโยชน์			ด้าน ความเป็นไปได้			ด้าน ความเหมาะสม			ด้าน ความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกำหนด สถานการณ์ และปัญหา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาและ ค้นคว้า ข้อมูล	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นออกแบบ เส้นทาง การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ; (ต่อ)

ขั้นตอน	ด้าน การใช้ประโยชน์			ด้าน ความเป็นไปได้			ด้าน ความเหมาะสม			ด้าน ความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่ม	4.86	0.38	มาก ที่สุด	4.86	0.38	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำเสนอ และประเมิน ผลงาน	4.86	0.38	มาก ที่สุด	4.86	0.38	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นถอด บทเรียน และระบ การณ์	4.71	0.49	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด
รวม	4.86	0.35	มาก ที่สุด	4.79	0.42	มาก ที่สุด	4.79	0.42	มาก ที่สุด	4.81	0.40	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.35 ด้านความถูกต้องมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.40 ส่วนด้านความเป็นไปได้และด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.42

3. ผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน หลังจากที่ได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าผู้เรียนมีความสามารถโดดเด่นในสามด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ปัญหา โดยผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อนแยกแยะข้อมูลสำคัญ ระบุนิยามหลักและปัญหารองได้อย่างชัดเจน รวมถึงคาดการณ์ผลกระทบในอนาคต ความสามารถเหล่านี้ช่วยเสริมศักยภาพในการคิดเชิงระบบและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการในบริบทธุรกิจ 2) การตั้งคำถามเชิงลึก โดยผู้เรียนตั้งคำถามที่มีเหตุผลและตรงประเด็น ช่วยระบุสาเหตุรากเหง้าของปัญหา และเชื่อมโยงกับแนวโน้มตลาด เช่น การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าและการคาดการณ์โอกาสในธุรกิจ การตั้งคำถามลักษณะนี้ยังส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการตัดสินใจที่แม่นยำ และ 3) การทำงานร่วมกันในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถแบ่งปันความคิดเห็นในทีมอย่างเปิดกว้าง จัดการบทบาทและ

ความรับผิดชอบในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถนี้ช่วยให้การแก้ปัญหา มีความรอบคอบและสร้างสรรค์ พร้อมพัฒนาทักษะการสื่อสารและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถโดดเด่นในสามด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การค้นหาข้อมูล โดยผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการค้นหาข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและทันสมัย เช่น ฐานข้อมูลวิชาการและเครื่องมือค้นหาขั้นสูง ผู้เรียนสามารถประเมินคุณภาพของข้อมูลโดยพิจารณาความเกี่ยวข้อง ความน่าเชื่อถือ และความทันสมัย ทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจในข้อมูลที่น่ามาใช้และวางรากฐานสำหรับการวิเคราะห์ในบริบทของธุรกิจ 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยผู้เรียนมีทักษะในการแยกแยะข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลที่ไม่จำเป็น พร้อมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ครอบคลุม ความสามารถนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความข้อมูลอย่างมีเหตุผลและพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหา และ 3) การจัดการข้อมูล โดยผู้เรียนสามารถจัดระเบียบข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การรวบรวมและจัดการข้อมูลในรูปแบบโครงสร้างที่ชัดเจน ทำให้ข้อมูลพร้อมใช้งานและง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทใหม่

ผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 ขั้นออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถโดดเด่นในสามด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายและการวางแผน โดยผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการส่วนตัว การตั้งเป้าหมายนี้ช่วยให้พวกเขามองเห็นทิศทางการพัฒนาตนเอง และวางแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงหรือการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่งเสริมความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2) การติดตามและปรับปรุงแผน โดยผู้เรียนมีความสามารถในการติดตามความก้าวหน้าและประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ พวกเขาสามารถปรับแผนการเรียนรู้เมื่อผลลัพธ์ไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งสะท้อนถึงความยืดหยุ่นและความสามารถในการค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด และ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ โดยผู้เรียนแสดงความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยสำคัญ การจัดการทรัพยากร และการพัฒนากลยุทธ์ธุรกิจที่ตอบสนองความต้องการของตลาด การพัฒนาทักษะนี้ช่วยเตรียมความพร้อมในการเผชิญความท้าทายในอนาคต

ผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 4 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถโดดเด่นในสามด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การทำงานร่วมกันในกลุ่ม โดยผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเรียนรู้การฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมกลุ่มอย่างเปิดใจ การแลกเปลี่ยนมุมมองหลากหลายช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งและการอภิปรายอย่างมีเหตุผล 2) การประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์จริง โดยผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับการปฏิบัติในบริบทที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการวิเคราะห์เชิงลึก และ 3) ด้านการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์

โดยการทำกิจกรรมกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความสัมพันธ์และเครือข่ายที่มีคุณค่า ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสทางอาชีพและการทำงานร่วมกันในอนาคต

ผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำเสนอและประเมินผลงาน พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถโดดเด่นในสามด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การนำเสนอผลงาน โดยผู้เรียนแสดงความมั่นใจในการนำเสนอผลงาน ใช้การสื่อสารอย่างมีเหตุผล พร้อมถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และจัดระเบียบข้อมูลที่น่าสนใจ รวมถึงเลือกสื่อการนำเสนอที่เหมาะสม เช่น สไลด์หรือวิดีโอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร ทักษะการพูดและการใช้ภาษาช่วยดึงดูดความสนใจจากผู้ฟัง 2) การประเมินผลงาน โดยผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจารณ์และการตัดสินใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของผลงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากครูและเพื่อนร่วมกลุ่ม เพื่อปรับปรุงการทำงาน และ 3) ด้านการเปิดใจรับฟังข้อเสนอแนะ โดยผู้เรียนแสดงทัศนคติที่ดีต่อคำแนะนำ มีความยืดหยุ่นและพร้อมปรับปรุงงาน การฟังอย่างตั้งใจช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำข้อเสนอแนะมาปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 6 ชื่นชอบบทเรียนและประสบการณ์ พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถโดดเด่นในสามด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การสะท้อนคิด โดยผู้เรียนพัฒนาทักษะการสะท้อนคิดได้ดี โดยสามารถวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ผ่านมา เช่น การทำงานกลุ่ม การนำเสนอ หรือการแก้ปัญหา เพื่อระบุสิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง ผู้เรียนตั้งคำถามกับตนเอง เช่น “ฉันทำอะไรได้ดี?” หรือ “ฉันจะพัฒนาสิ่งใดในครั้งถัดไป?” ซึ่งช่วยเสริมการวิเคราะห์และปรับปรุงกลยุทธ์ในอนาคต 2) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ โดยผู้เรียนแสดงความรับผิดชอบผ่านการวิเคราะห์และสรุปบทเรียน พร้อมเชื่อมโยงประสบการณ์กับเป้าหมายการพัฒนาทักษะตนเอง การตั้งเป้าหมายชัดเจนและวางแผนการเรียนรู้ช่วยสร้างความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง และ 3) การตั้งเป้าหมายและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เรียนกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วัดผลได้ และวางแผนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เมื่อบรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนรู้สึกพึงพอใจและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกระบวนการที่ไม่ได้แยกออกจากกันอย่างอิสระ แต่เชื่อมโยงกันเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถสังเคราะห์ออกเป็น 6 ขั้นตอน โดยการเรียนรู้เริ่มจาก ขั้นตอนสถานการณ์และปัญหา ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ จากนั้นเข้าสู่ขั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสืบค้นและประเมินแหล่งข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาความเข้าใจในหัวข้อที่ศึกษา ต่อมา ขั้นออกแบบเส้นทางการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดแนวทางที่เหมาะสม และเตรียมตัวสู่การลงมือปฏิบัติจริง ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในการทำงานเป็นทีม ฝึกฝนการแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้แนวคิดสู่สถานการณ์จริง ชื่อนำเสนอและประเมินผลงาน ช่วยให้ผู้เรียนฝึก

ทักษะการสื่อสาร ถ่ายทอดแนวคิด และรับข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง สุดท้าย ขั้นตอนบทเรียนและประสบการณ์ เป็นการสะท้อนคิดวิเคราะห์จุดแข็งและข้อควรปรับปรุงจากกิจกรรมที่ผ่านมา ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระบวนการเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตทางการศึกษาและอาชีพในอนาคต แนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการของ ดรูเวอรี และคณะ (Drewery et al., 2020, pp. 456–472) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบใช้การทำงานเป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะผ่านสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับโลกแห่งการทำงาน ซึ่งสะท้อนอยู่ในชั้นปฏิบัติการกลุ่ม ที่ผู้เรียนได้ทำงานเป็นทีมและฝึกแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กาวีเฟก (Ghavifekr, 2020, pp. 567–590) ยังเน้นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร ซึ่งสะท้อนอยู่ใน ชั้นปฏิบัติการกลุ่มและชั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้ง โปเกต์ และ เดอ ลาต์ (Poquet & De Laat, 2021, pp. 104–143) ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลายสาขาเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งปรากฏใน ขั้นตอนบทเรียนและประสบการณ์ ที่เน้นการสะท้อนคิดและการสังเคราะห์แนวทางการเรียนรู้ เซรอฟนิค และ นานคอฟสกา เซอร์เบค (Zerovnik & Nancovska Serbec, 2021, pp. 32–48) และ อัลต์ และ ไรเชล (Alt & Raichel, 2022, pp. 250–267) ก็เสนอว่า การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งพบได้ใน ชั้นกำหนดสถานการณ์และปัญหา และชั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ที่ผู้เรียนต้องพัฒนาโจทย์การเรียนรู้และศึกษาข้อมูลเพื่อหาทางออกของปัญหา นอกจากนี้ มาลิกฮิน และคณะ (Malykhin et al., 2022, pp. 345–365) ยังเน้นว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสะท้อนอยู่ในชั้นออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและแนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง อีกทั้งยังสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอและเรียนรู้ ใน ชั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสำหรับโลกยุคดิจิทัล

2. ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึง ประสิทธิภาพของแนวทางที่พัฒนาขึ้น โดยด้านการใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของครูและผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยครูสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเป็นระบบรองลงมา คือ ด้านความถูกต้อง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ข้อมูลที่ใช้พัฒนาแนวทางมีคุณภาพ เชื่อถือได้ และสอดคล้องกับหลักการทางการศึกษา ส่วนด้านความเป็นไปได้ สะท้อนว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยไม่เป็นภาระต่อครู และด้านความเหมาะสม ชี้ให้เห็นว่าแนวทางนี้ตอบโจทย์บริบทของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และสามารถปรับใช้ได้ตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยเน้นการประเมินที่ครอบคลุมทุกด้านซึ่งช่วยให้แนวทางที่พัฒนาขึ้น

มีความสมบูรณ์และนำไปใช้ได้อย่างยิ่ง (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 2011)

3. ผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตส่งเสริมการพัฒนาทักษะสำคัญในหลากหลายมิติที่ตอบสนองต่อความต้องการในโลกยุคปัจจุบัน ใน ขั้นตอนกำหนดสถานการณ์และปัญหา และ ขั้นตอนศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา ตั้งคำถามที่ลึกซึ้ง และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการคิดเชิงวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหา ผู้เรียนยังสามารถประมวลผลข้อมูล และเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบทของโจทย์ที่ได้รับ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขั้นตอนออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และวางแผนการดำเนินการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเรียนรู้อย่างอิสระและการบริหารจัดการตนเอง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในยุคที่มีข้อมูลจำนวนมากและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการแบ่งบทบาทภายในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็น และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ศึกษาได้จริง สะท้อนถึงการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และการแก้ปัญหาร่วมกันในขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนสามารถสื่อสารและนำเสนอข้อมูลได้อย่างชัดเจน มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการนำเสนอ และสามารถรับข้อเสนอแนะจากเพื่อนและครูเพื่อนำไปพัฒนาต่อ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และการเปิดรับความคิดเห็นจากผู้อื่น สุดท้าย ในขั้นถอดบทเรียนและประเมินการณ ผู้เรียนสามารถสะท้อนคิด วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการเรียนรู้ และกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองในอนาคต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้พวกเขามีแนวทางในการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ บลาสเคอ (Blaschke, 2021, pp. 1-18) ที่เน้นว่าการคิดเชิงวิเคราะห์และการสร้างนวัตกรรมเป็นหัวใจสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเห็นได้ชัดในขั้นตอนกำหนดสถานการณ์และปัญหา และขั้นตอนศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ที่ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามเชิงลึก วิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อน และค้นหาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือเพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไข อีกทั้งในแง่ของการทำงานร่วมกันและการพัฒนาทักษะทางสังคม คโรปลีย์ และ แนปเปอร์ (Cropley & Knapper, 2021) เน้นว่าทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จในอนาคต ซึ่งสะท้อนอยู่ใน ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ที่ผู้เรียนต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม แก้ไขปัญหาร่วมกัน และพัฒนาภาวะผู้นำ นอกจากนี้ บลาสเคอ (Blaschke, 2021, pp. 1-18) ยังระบุว่าทักษะด้านอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายอาชีพ วางแผนการดำเนินธุรกิจ และสร้างเครือข่ายในขั้นออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ และขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับความท้าทายในโลกการทำงาน สุดท้าย ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ ทเว และ คัลแมน (Thwe & Kalman, 2024, pp. 22-39) ที่ชี้ให้เห็นว่าทักษะดิจิทัลและ

การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสะท้อนอยู่ในหลายขั้นตอนของแนวทางที่พัฒนาขึ้น ทั้งในขั้นศึกษาและค้นคว้าข้อมูล และขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการทำงานในยุคปัจจุบัน รวมถึง ผู้เรียนยังสามารถสะท้อนคิด วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง และปรับเปลี่ยนแนวทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่นๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในจังหวัดอื่นๆ
2. โรงเรียนควรจัดอบรมและพัฒนาครูเกี่ยวกับการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปปรับใช้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน
3. ผลการวิจัยชี้ว่าผู้เรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในขั้นตอนต่างๆ อย่างเด่นชัด ดังนั้น โรงเรียนสามารถออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น โครงการพัฒนาอาชีพ การฝึกงานในสถานประกอบการ หรือ การจัดเวิร์กช็อปเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบธุรกิจ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในบริบทที่ท้าทายและซับซ้อนมากขึ้น
4. ครูสามารถนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาต่างๆ โดยบูรณาการแต่ละขั้นตอนเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ อาจให้ผู้เรียนตั้งปัญหาทางวิทยาศาสตร์และค้นคว้าหาข้อมูลเชิงทดลอง ในรายวิชาสังคมศึกษา อาจนำการเรียนรู้แบบโครงงานมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาทางสังคม ทั้งนี้ ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินที่สะท้อนทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเองและสามารถนำไปใช้ในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มประชากรที่หลากหลาย เช่น ผู้เรียนในระดับการศึกษาต่างๆ เช่น โรงเรียนในชนบท โรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนนานาชาติ เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์ความเหมาะสมของแนวทางดังกล่าวในบริบทที่แตกต่างกัน
2. ควรมีการวิจัยติดตามผลกระทบระยะยาวของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงหรือในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

References

- Alt, D., & Raichel, N. (2022). Project-based and problem-based learning: Enhancing higher-order thinking skills in students. *Journal of Educational Research*, 115(3), 250–267.
- Blaschke, L. M. (2021). The critical importance of lifelong learning in the digital age. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 22(2), 1–18.
- Cropley, A. J., & Knapper, C. K. (2021). Lifelong learning in higher education: A handbook for the 21st century. Routledge.
- Drewery, D., Pretti, T. J., & Church, D. (2020). Work-based learning and employability: A review of the literature. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*, 10(3), 456–472.
- Ghavifekr, S. (2020). Cooperative learning and its impact on students' academic achievement: A meta-analysis study. *Educational Psychology Review*, 32(4), 567–590.
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (2011). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 1–55.
- Malykhin, O. V., Bakhmat, N. V., & Melnyk, I. S. (2022). Blended learning in higher education: Implementation and effectiveness analysis. *Education and Information Technologies*, 27(2), 345–365.
- Office of the Education Council. (2017). *National education plan 2017–2036*. Bangkok, Thailand: Ministry of Education.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). *The future of education and skills: OECD learning compass 2030*. Paris, France: OECD Publishing.
- Pasunon, P. (2015). Validity of questionnaires for social science research. *Journal of Social Sciences, Srinakharinwirot University*, 18(18), 375–396.
- Poquet, O., & De Laat, M. (2021). Integrated learning and digital education: Bridging disciplines for better outcomes. *Computers & Education*, 166, 104–143.
- Royal Gazette. (1999). *National Education Act B.E. 2542 (1999)*. Bangkok, Thailand: Office of the Council of State. Available on <https://www.ratchakitcha.soc.go.th> (retrieved 14 Jan 2025).
- _____. (2017). *Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017)*. Bangkok, Thailand: Office of the Council of State. Available on <https://www.ratchakitcha.soc.go.th> (retrieved 14 Jan 2025).

- _____. (2019). *Innovative Education Act B.E. 2562 (2019)*. Bangkok, Thailand: Office of the Council of State. Available on <https://www.ratchakitcha.soc.go.th> (retrieved 14 Jan 2025).
- Thwe, M. M., & Kalman, M. E. (2024). The role of digital literacy in lifelong learning: An emerging perspective. *Journal of Digital Learning in Higher Education*, 15(1), 22–39.
- UNESCO. (2015). *Rethinking education: Towards a global common good?* Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. New York, NY: United Nations.
- Zerovnik, T., & Nancovska Serbec, I. (2021). Problem-based learning in STEM education: A systematic review of effectiveness. *International Journal of STEM Education*, 8(1), 32–48.